

Giancarlo

La doisprezece ani am devenit prietenul unui supererou.

Nu unul clasic, ca, de exemplu, aceia din Marvel Comics, care, îmbrăcați cu pelerină, mască și costum strălucitor, sar în oraș dintr-un loc într-altul și zboară printre blocuri. Nu, supereroul meu nu avea costum, nici pelerină, nu zbura și nu era din Gotham City, ci din Napoli, care într-un anumit sens e și mai periculos decât Gotham, pentru că la noi binefăcătorii sunt cu adevărat puțini.

Avea douăzeci și cinci de ani, locuia în blocul meu și umbla cu o ciudată mașină decapotabilă verde, cu o agendă și un pix. Se numea Giancarlo și, în ciuda insistențelor mele, spunea că nu e nici pe departe un supererou. Și poate, dacă mă gândesc bine acum, avea dreptate, pentru că adevărații supereroi nu mor niciodată, nici măcar atunci când sunt ciuruiți de gloanțe.

Sau poate nu, poate că greșea, și aveam dreptate eu, pentru că în final supereroii renasc întotdeauna.

Cu fiecare nouă poveste.

Treizeci de dale

Agentul imobiliar se află deja în fața blocului, îl recunosc de departe și ridic mâna ca să-i dau de înțeles că am sosit. Nici măcar nu-mi trece prin cap că s-ar putea să nu fie el. E îmbrăcat cu un costum bleumarin sub un palton de aceeași culoare, are niște pantofi caraghioși de sport în picioare, o cravată urâtă verde fosforescent, care-l sugrumă, gulerul apreat al cămășii e îndreptat în jos, părul nici lung, nici scurt îi e dat cu gel, ține într-o mână un dosar, verde și el, în cealaltă mobilul și arborează un zâmbet pierdut, ca mulți alți tineri. Are în jur de douăzeci de ani, chiar dacă încearcă să arate mai în vârstă afișând siguranță.

— Russo? Îmi pare bine, spune venind în întâmpinarea mea și îmi întinde mâna.

I-o strâng și schițez un zâmbet. Scoate din buzunar o legătură de chei și încearcă să înțeleagă care e cea potrivită. E ora trei după-masa, într-o zi de februarie, nu mai e mult până la Carnaval și ne aflăm pe o stradă închisă, în spatele pieței Leonardo, la marginea cartierului colinar Vomero, din Napoli, iar locuința pe care urmează s-o vizionez nu mi-o pot permite. Dar, evident, nu spun asta. E un frig teribil și buletinul meteo anunță posibile ninsori, chiar dacă la Napoli nu s-a mai văzut zăpadă de o grămadă de vreme.

În timp ce agentul se întoarce cu spatele și continuă să caute cheia de la intrarea în bloc, o pisică galbenă, care mă privește de pe acoperișul unei mașini, îmi fură un zâmbet melancolic. În fața mea se înalță, tăcută și imobilă, marea pictură murală care vorbește despre Giancarlo Siani, pe zidul unde era scris cândva și numele meu, zidul care a văzut totul. Puțin mai încolo se afla odată vechiul magazin de lenjerie al lui Nicola Esposito. În locul lui se află acum un atelier mecanic, iar în colțul în care se așeza întotdeauna *donna* Concetta ca să vândă țigări de contrabandă e lipit un anunț mortuar pe care e scrisă și porecla defunctului. Gândul îmi zboară iute la anii copilăriei, când, printre multe lucruri absurde, colecționeam și anunțuri mortuare.

Oblonul prăvăliei care fusese cândva carmangeria lui Angelo e coborât, în timp ce pe coaforul legendarului Alberto se află un semn de acces auto. Cineva a avut nemaipomenita idee să cumpere localul și să-și pună mașina înăuntru, de altfel strada e îngustă și locurile de parcare pentru rezidenți sunt puține. În anii '80 nu existau liniile despărțitoare și oamenii parcau în spic, chiar dacă în felul acesta strada devenea și mai strâmtă. Dar de fapt, dacă ne gândim bine, mașinile erau mai mici și nu era chiar atât de complicat să ieși din parcare. Îmi amintesc că Angelo, tatăl lui Sasà, cel mai bun prieten al meu, parca deseori în dreptul altei mașini și se întâmpla uneori să iasă alergând din carmangerie ca să-și mute automobilul; se azvârlea în Fiatul său 28 și parcurgea toată strada în marșarier, de parcă s-ar fi aflat pe un circuit de curse. E adevărat că era șofer bun, dar aș vrea să-l văd azi, cu un SUV, cum ar merge înapoi fără să atingă vreun pieton, mai ales că noi, copiii, eram tot timpul acolo, pe după vreo mașină, fugărindu-ne sau alergând după o minge Super Santos.

Odată tata a oprit brusc mașina în mijlocul străzii după ce o minge ne tăiasse calea. Mama a scos un țipăt de spaimă, el însă s-a întors calm către mine, care aveam vreo zece ani pe-atunci și stăteam ghemuit pe bancheta din spate, și a spus: „Mimi, nu uita, după o minge aleargă întotdeauna un copil!”

După nici zece secunde, un copil a traversat strada fără să se uite nici în dreapta nici în stânga, căutându-și Super Santosul. Dacă tata n-ar fi frânat la timp, l-am fi lovit fără doar și poate.

— Vă rog, spune tânărul agent, care a reușit în sfârșit să deschidă.

Mecanicul, un bărbat cu mustăți și salopeta murdară de ulei, fumează sprijinit de un automobil și nu face nimic să-și ascundă curiozitatea. Îi zâmbesc și-mi dau seama că strălucirea ulcioasă a după-amiezii se reflectă pe fruntea lui udă de sudoare.

Holul de la intrarea în bloc e mai întunecat și mai trist ca odinioară. Adevărul e că n-ar trebui să ne întoarcem să vedem lucrurile pe care le-am iubit cândva, după ce ni s-a schimbat privirea. Numai că, atunci când am aflat că apartamentul e de vânzare, n-am rezistat.

— Apartamentul, cum vă spuneam la telefon, se află la etajul șapte, ultimul, îmi explică tânărul bățos, în timp ce apasă pe buton ca să cheme liftul.

Poate e o problemă de lumină, pe vremea mea existau două aplica pe perete, care luminau locul, poate că reflexul lăptos care provine de la neonul atârnat de tavan e cel care face ca atmosfera să pară aseptică și-mi dezvăluie o încăpere mai întunecată și mai modestă.

Ghereta portarului nu mai există, dar au rămas marcate pe gresie urmele de la lemnul care s-a sprijinit pe ea decenii la rând. Mi se pare ciudat că dungile perpendiculare care se văd de paviment au circumscris spațiul în care tata și-a

petrecut, mulți ani la rând, zilele. Liftul n-a venit încă, așa că am timp să număr câte dale intră în golul acela înconjurat cândva de pereții din lemn, iar acum doar de praful pe care-l lasă timpul când încetează să se mai scurgă: treizeci. Le număr din nou în grabă, pentru că liftul s-a oprit cu zgomot. Da, exact treizeci. Iar în cele treizeci de mici pătrate tata și-a petrecut mare parte din viață. Eu însumi am petrecut aici multe după-amiezi.

Treizeci de dale care amintesc de esența copilăriei mele: închis în mica mea lume, într-o locuință mică, o gheretă de portar mică, sufocat și în același timp protejat, mă luptam în fiecare zi să caut un pic de spațiu vital.

Tata a învățat repede să-i fie de ajuns cele treizeci de dale.

Eu știam încă de pe atunci că o să am nevoie de mult mai multe.

IARNĂ

Marea ninsoare din '85

— Băiete, du-te să-mi aduci aparatul de filmat, repede, a spus tata.

— Da' unde-i? am întrebat serafic, în timp ce mușcam dintr-un biscuit Doemi din care cădeau firimituri ce se amestecau cu scamele de pe pulover.

Tata nu se uita la mine, își mângâia mustața ținându-și fața lipită de geamul ferestrei, dincolo de care se vedea zăpada căzând din belșug.

— E pe comoda din dormitor, te urci pe un scaun și... O clipă s-a uitat la mine fix și a continuat: Las' că merg eu, să nu cumva să cazi și să strici aparatul.

Apoi s-a desprins de fereastră și și-a târșâit papucii din fetru până în dormitor, singurul din casă. M-am apropiat de geamul pe care se mai vedeau încă amprentele lui și mi-am lipit nasul de el. Nu văzusem niciodată zăpadă până atunci decât la televizor sau în filme, niciodată de-adevăratelea, pentru că la Napoli, în primii mei doisprezece ani de viață, nu ninsese niciodată. Mulțimea de fulgi care se zbențuiau în lumina felinarului îmi aminteau fluturașii albi pe care îi vedeam deseori la mare și care zburau perechi, întrecându-se unul pe altul. Dintr-odată orașul îmi apărea ca vătuit și mi se părea că nu mai aud claxoanele și țipetele *donnei* Concetta așezată la taraba ei cu țigări și certându-se cu vreun șofer exact în fața ferestrei noastre.

În seara aceea din ianuarie 1985 mi-am văzut orașul acoperit de zăpadă cum, am aflat după aceea, nu se mai întâmplase din '56 și cum nu se va mai întâmpla încă multă vreme, și am rămas să ronțai biscuiți și să mă uit distrat la ai mei: tata, cu un ochi în obiectivul super tehnologiceii sale camere de luat vederi pe care „o dăruise familiei“, datorită celui de al treisprezecelea salariu primit la Crăciun, și mama cu gura căscată și toate cele cinci degete pe geamul încă umed de la răsufierea mea. Am rămas mai în spate, împreună cu bunicii, până când cineva a bătut în geamul de la dormitor care dădea spre stradă: era Sasà, un băiat care de vreo câteva săptămâni se tot învârtea în jurul meu, fără să-mi adreseze însă o vorbă. Era îmbrăcat cu aceeași geacă jerpelită și avea o șapcă trasă pe ochi, ce-i acoperea pe jumătate pleoapele. Zâmbea arătându-mi mâinile vineții în care strângea un bulgăre de zăpadă adunată de pe trotuar. Dacă închid ochii pot să-i văd limpede chipul, privirea șmecheră, pot să-i aud vocea și să simt frigul adus de vânt. Sasà m-a privit și mi-a spus:

— Mimì, ai văzut? Ninge ninsoare!

Ninge ninsoare, chiar așa a spus. N-am putut să nu-i zâmbesc și eu, iar în clipa următoare eram în stradă cu el, băiatul acela puțin ciudat care în scurtă vreme va deveni cel mai bun prieten al meu, bulgărindu-ne printre mașinile parcate, până când am fost uzi learcă, și râzând plini de entuziasm.

Atunci n-aveam cum să știu, dar mai târziu am înțeles că lucrurile extraordinare, cele care vor rămâne pentru totdeauna în viața ta, vin deseori în vârful picioarelor și pe neașteptate, fără bubuituri și fără să-ți atragă atenția în mod deosebit.

Exact ca o ninsoare.

Espadrile de culoarea fisticului

În luna decembrie a anului 1985 (la douăsprezece luni după faimoasa ninsoare și la sfârșitul poveștii pe care urmează să o spun) în familia Russo existau șapte persoane: tata, numit Rosario, pe vremea aceea portarul blocului din cartierul Vomero, în care locuiam, mama mea Loredana, care lucrase până cu puțin timp înainte ca secretară la un bătrân avocat grăsuliu din cartier, sora mea Bea (cu aproape șase ani mai mare decât mine), care absolvise, cu note nu prea grozave, liceul pedagogic Mazzini, aflat în centrul cartierului, bunicul Gennaro și bunica Maria, și Beethoven, care nu era un muzician, ci un câine ajuns la noi cu puțin timp înainte, un soi de ciobănesc de Maremma, nevoit să se mulțumească doar cu o locuință mică. Și apoi eram eu.

Locuiam la parter, într-un apartament de două camere, cu o bucătărie mare, și deoarece în casă nu era prea mult spațiu, eu dormeam în cameră cu ai mei, pe un pat pliant pe care tata îl primise cadou de la un vecin. Beatrice dormea în camera de zi, pe un alt pat pliant care în timpul zilei se strângea și se punea după ușa, în timp ce bunicii trebuiau să tragă canapeaua extensibilă. Viața noastră nu era comodă, și totuși nici unul din noi nu părea să sufere din cauza asta, mai ales că, odată cu trecerea vremii, mișcările noastre se sincronizaseră într-atât, încât până și accesul la baie era reglat într-o ordine perfectă de femeile din casă.

Fereastra de la dormitor, cum am spus, dădea chiar spre stradă, așa că acolo, afară, era întotdeauna cineva: o vecină care întreba unde e mama, zarzavagiul cu camioneta lui ca să-i livreze bunicii cumpărăturile, Criscuolo, administratorul blocului, care venea să mai schimbe o vorbă cu bunicul despre echipa de fotbal, vreuna din proastele alea de prietene ale lui Bea care o strigau să vină să comenteze împreună ultima bârfă, sau un prieten de-al tatei venit să-l ajute la ceva. Tata avea o mulțime de prieteni cărora putea să le ceară ajutorul. Se strica mașina de spălat? Un prieten bun o s-o repare pe bani puțini sau chiar gratis. Trebuia făcută revizia mașinii? Un amic din copilărie îi garanta că n-o să plătească aproape nimic.

Tata era cât se poate de atent la finanțele familiei, chiar prea atent, și asta era unul din permanentele motive ale certurilor cu mama, căreia uneori nu-i mai păsa de bani și venea acasă cu un dar pentru mine și Bea, cumpărat de la tarabele din piața din Antignano. Într-o seară de vară a apărut zâmbind larg și ținând în mână o pereche de espadrile de culoarea fisticului, cum îmi plăceau mie, obișnuit de multă vreme să port niște sandale enorme și oribile. Le văzusem cu câteva zile înainte în picioarele lui Sasà, copilul „obraznic și bătăuș“ cum ziceau toți, singurul fiu al lui Angelo, mezelarul străzii, care într-o zi mi-a arătat plin de mândrie noile lui încălțări, înainte să ne apucăm să lovim o minge, trimițând-o într-un oblon închis. Pe strada noastră treceau puține mașini, așa că noi, copiii, puteam organiza tot felul de jocuri în fața blocului, chiar dacă în cele din urmă tot la minge ajungeam.

În afară de carmangeria lui Angelo, mai era localul lui Alberto (care era coaforul mamei și al doamnei Filomena, mama lui Sasà), un tip îmbrăcat întotdeauna la patru ace și parfumat „ca o curvă“, zicea bunicul, precum și demodata prăvălie, acum închisă, a lui Nicola Esposito, un prieten de-al tatei, care făcuse foame o viață întreagă până când,

Cuprins

Giancarlo	9
Treizeci de dale	10

IARNĂ

Marea ninsoare din '85	17
Espadrile de culoarea fisticului	19
Poezia lui Rodari și ghiuleaua lui Dirceu	24
Tontul	34
Superman e o paiață	41
Profesorul X	49
Eroi și idoli	56
<i>Vita spericolata</i>	66
Gol din lovitură de colț	76
Morla	84
Prima fisură	90
Supereroi și sindicaliști	95
Mehari	101
<i>Canis lupus familiaris</i>	108
Regele, bufonul și prințesa	116
Libertatea e supraevaluată	126
O zi după alta	131

VARĂ

Zânele se nasc dintr-un hohot de râs	141
10 iunie 1985	145
<i>Für Elise</i> și Conciliul din Trent	157

Lubește	163
Perna soacrei	174
Curse trăsnite	184
Trenul de la ora 19	192
În afara cercului	195
Napoli Centrale.	201
Trandafirul tău	209
Un pahar de vin îndoit cu apă	219
Enciclopedia	230
Pescuitul e la fel ca viața	240
Beethoven	250
O floare în furtună	254
Rămas-bun, august	258
Mimì cel grozav	263
23 septembrie 1985.	275
Marea lucește mereu, mâine e deja duminică și poate, poate ninge	283
<i>Nota autorului</i>	293
<i>Mulțumiri</i>	297